

9.6.2025

Viite: VN/33762/2023

Arviointimuistio terveydensuojelulainsäädännön kokonaisuudistusta varten**Yleistä arviointimuistiosta**

Kuuloliitto pitää merkittävänä puutteena sitä, ettei arviointimuistiossa käsitellä lainkaan vammaisten henkilöiden näkökulmaa tai asemaa osana terveydensuojelulainsäädännön uudistamista. Muistiossa käsitellään muita yhteiskunnallisesti haavoittuvassa asemassa olevia ryhmiä, kuten lapsia, ikääntyneitä ja pitkäaikaissairaita.

Muistiossa ei mainita vammaisuutta, vammaisia henkilöitä, esteettömyyttä, saavutettavuutta, osallisuutta eikä vammaisten oikeuksia – vaikka kyse on perus- ja ihmisoikeuksista, joihin Suomi on sitoutunut muun muassa YK:n vammaissopimuksen ja yhdenvertaisuuslain kautta. Vammaisjärjestöistä Kuuloliitto ei ainakaan ole saanut myöskään lausuntopyyntöä asiasta.

Kuuloliitto korostaa, että kuulovammaisten ja muiden vammaisten henkilöiden asema, esteettömyys sekä elinympäristön terveydelliset erityistarpeet tulee huomioida täysimääräisesti osana tulevaa lainsäädännön valmistelua. Kyse ei ole ainoastaan sosiaalisesta tai eettisestä velvollisuudesta – se on myös kansainvälinen ja kansallinen oikeudellinen velvoite.

Luku 3 Arvio lainsäädännön toimivuudesta ja ehdotukset lainsäädännön kehittämiseksi

Kuuloliitto pitää ansiokkaana muistiossa esitettyjä melua koskevia huomioita ja kehittämis ehdotuksia. Melu on vakava ja laajasti vaikuttava ympäristöterveyden haitta, jonka vaikutukset ulottuvat yksilön hyvinvoinnista yhteiskunnan kansanterveyteen. On hienoa, että muistiossa on huomioitu vahvasti esimerkiksi päiväkotien ja koulujen meluriskit.

Liite 1 Sosiaali- ja terveysministeriön asetus asunnon ja muun oleskelutilan terveydellisistä olosuhteista sekä ulkopuolisten asiantuntijoiden pätevyysvaatimuksista (545/5015)

Muistion ehdotukset melusäätelyn kehittämiseksi ovat perusteltuja, ajankohtaisia, uusimman tutkimusnäytön mukaisia ja tarpeellisia. Kuuloliitto pitää tärkeänä, että melun ehkäisyssä otetaan huomioon sekä objektiiviset mittausarvot että yksilöllinen kokemus ja herkkyyys melulle. Rakennusten ääneneristyksen parantaminen, mittauskäytäntöjen yhdenmukaistaminen sekä koulujen ja muiden julkisten tilojen melun huomioiminen ovat konkreettisia toimia, joilla voidaan edistää jokaisen oikeutta terveelliseen elinympäristöön. Kuuloliitto kannattaa muistiossa esitettyjä uudistuksia ja pitää tärkeänä, että niitä viedään eteenpäin lainvalmistelussa seuraavaksi esitettävin lisäyksin.

Erityisen tärkeänä Kuuloliitto pitää kirjausta täsmentää kuulovaurioriskiä aiheuttavan melun toimenpiderajoja lapsille tarkoitettujen tilaisuuksien osalta siten, että näissä melutason tulisi olla nykyistä pienempi. Kuuloliitto esittää, että toimenpiderajoja lasketaan myös muiden tilaisuuksien osalta. Kuulon vaurioitumiseen vaikuttavat monet, osin yksilölliset, tekijät ja myös osalla aikuisista ihmisistä kuulo varioituu jo nykyisiä rajoja alemmassa melutasossa.

Melua koskevassa sääntelyssä tulee huomioida nykyistä paremmin se, että yksittäisen kovan meluallistuksen sijaan kuulovauriot syntyvät tavallisemmin vuosien saatossa, kun melulle altistuu säännöllisesti. Tällöin yksittäisen altistuksen ei tarvitse olla yhtä suuri. Arviomuistiossa tulisi huomioida paremmin tämä näkökulma ja ylipäättään melun vaikutukset kuuloon. Nyt tekstissä puhutaan lähinnä melun välillisistä ja subjektiivisista vaikutuksista, kuten stressistä ja

9.6.2025

univaikeuksista, jotka ovat toki myös erittäin tärkeitä. Kuulonalenema myös itsessään altistaa lukuisille muille terveysongelmille.

Kuuloliitto kannattaa, että mittauspisteiden valintaa ja suorittamista tarkennetaan ohjeistuksella. Ohjeistuksessa tulee ohjata toistamaan tai toteuttamaan mittaus pitkäkestoisemmin niin, että tilan kaikki eri toiminnot tulevat mitatuiksi. Esimerkiksi päiväkodeissa ja kouluissa melun taso vaihtelee merkittävästi eri ajankohtina, sillä melu on pääasiassa tilan käyttäjien aiheuttamaa. Kuuloliitto pitää tärkeänä, että toiminnasta itsestään aiheutuvaa melua pyritään myös vähentämään yhteistyössä toiminnanharjoittajien kanssa.

Sanna Kaijanen
Toiminnanjohtaja
Kuuloliitto ry

Lisätietoja antavat asiantuntijat Anniina Horto-Lönnqvist, anniina.horto-lonnqvist@kuuloliitto.fi, puh. 044 752 5561 ja Esa Kalela, esa.kalela@kuuloliitto.fi, 050 572 3490.